

Alexander Battenberg ve Bulgaristan Prensligi

Rusya ile Gerginleşen İlişkiler

- Berlin Antlaşması uyarınca Bulgaristan'ın kurulması için Bulgaristan yönetimi genel vali konumunda Çar tarafından atanmış olan General Dondukov - Korsakov'a verildi.
- Bulgar kurucu Meclisi 22 Şubat 1879'da Tırново'da Alexander Dondukov - Korsakov tarafından açıldı. Kurucu Meclis ilk anayasayı 29 Nisan 1879'da kabul etti. İki düzeyli bir yasama öngörüldü: Kurucu Meclis statüsünde ve düzenli toplanmayan Büyük Ulusal Meclis (Veliko Narodno Sobranie) ve yasama yetkisine sahip düzenli toplanan Ulusal Meclis (Narodno Sobranie)
- Bulgaristan'ın hanedan yönetimi altında bir meşruti prenslik olmasına karar verildi.

Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Mustafa Kemal University Journal of Graduate School of Social Sciences
Yıl/Year: 2014 ♦ Cilt/Volume: 11 ♦ Sayı/Issue: 25, s. 99-109

**KURUMSALLAŞMA SÜRECİNDE BULGAR MİLLÎ MECLİSİ
(1879-1885)**

Tuğrul ÖZCAN

Sütçü İmam Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, tugrulozcan@ksu.edu.tr

- Alexander Battenberg büyük güçler uzlaşması sonucu olarak Bulgaristan'ın ilk prensi ve hanedanı olarak belirlendi. Kurucu Meclis Battenberg'i Prens olarak seçti.
- Alexander Battenberg: Avusturyalı bir soylu aileden geliyor ve Rus Çarı Alexander II'nin yeğeni. Çar halasıyla evliydi ve annesi Rus sarayında çariçenin baş teşrifatçısıydı. Battenberg Osmanlı-Rus savaşında Rus ordusunda görev almıştı. Battenberg'in iki erkek kardeşi de İngiliz Kraliçesi Viktoria'nın kızı ve torunuyla evliydi.

- İlk seçimler Ekim 1879'da yapıldı. Meclis'te iki grup oluştu: Liberaller ve Muhafazakârlar
- Liberaller, Devrimci Merkezi Komite'den gelen liberalizmden sosyalizme uzanan bir siyasi yelpazede gençlerden oluşuyordu. Mecliste çoğunluk sağlamışlardı.
- Muhafazakârlar ise liberal değerlere mesafeli Prense yakın durmaya çalışan, geleneksel ileri gelenlerden oluşuyordu.
- Prens Battenberg Muhafazakârlara yaklaşmış ve hükümeti onalar üzerinden kurmaya çalışmıştır. Bu durum Liberallerin Prens ile ilişkilerinin gerginleşmesine neden olmuştur.

- Rusya tüm kilit pozisyonları kontrol altında tutuyordu. Ordu ve Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Sarayda önemli görevler gibi.
- Savunma Bakanı Rus generali Peter Parensov belirleyici bir konumdadır.
- Battenberg, Anayasayı fazla liberal buluyordu. Rus etkisini de azaltmaya çalışıyordu. Kendine ve hanedanına ait bir bağımsız Bulgaristan hayal ediyordu.
- Anayasayı değiştirme konusunda Çar Alexander II'yi ikna edememiştir.

- Avusturya'nın Sofya'dan geç.p İstanbul'a uzanan demiryolu projesi. Baron Hirsch ve demiryolu imtiyazı
- Rusya'nın Avusturya etkisini yok etme ve Bulgaristan'ı kendisine tam bağımlı kılmak için alternatif demiryolu projesi: Rusçuk - Sofya

Figure 23: A detailed map of Bulgaria, including the Vienna-Sofia-Constantinople railway.⁴²³

- Alexander II, Mart 1881'de bir suikastle öldürüldü. Bu suikast Petersburg'da liberallerin ötekileştirilme sürecini hızlandırmıştır.
- Rus siyasal sistemi liberal eğilimlere direnç gösteriyordu. Anayasa ve seçimler yoktu.
- Battenberg Nisan 1881'de Petersburg'da yeni Çar Alexander III (Battenberg'in kuzeni) ve dışişleri bakanı Giers ile görüştü ve anayasayı askıya alma konusunda izin aldı (Darbe yapma izni).
- Battenberg 9 Mayıs'ta liberal hükümeti görevden aldı ve Rus Savunma Bakanı Ehrnrooth'u başbakan olarak görevlendirdi. Yeni hükümet anayasayı askıya aldı (Monarşist Darbe).
- 1 Temmuz 1881'de yeni Kurucu Meclis seçildi, anayasa değiştirildi ve Battenberg'e tüm yetkiler 7 yıllığına devredildi.

- Battenberg, Rusya'nın isteği dışında Avusturya'nın Viyana'dan İstanbul'a uzanan demiryolu projesine yakınlaştı. Demiryolu krizi ve Battenberg'in Rusya ile ilişkileri bozuldu.
- 17 Eylül 1883 Battenberg Avusturya - Macaristan ve İngiltere'nin onayıyla 1879 Anayasası'nı tekrar yürürlüğe koydu ve Liberallerle yakınlaştı. Rusya ile ilişkileri krize girdi.
- Rusya ile bozulan ilişkileri dengelemek için Battenberg Doğu Rumeli'nin Bulgaristan ile birleřmesini öncelikli dıř politika hedefi haline getirdi.

- Doğu Rumeli'de uluslararası komisyon tarafından hazırlanan bir düzenlemeyle büyük güçlerin yönetimi altına konulmuştu.
- Aleko Paşa beş yıllığına genel vali olarak atandı. Maliye'nin başına Alman, Jandarma'nın başına İngiliz getirilmişti. i devridi ve
- 1884'te Gavril Efendi genel vali olarak atandı.
- Rusya 1884'te yenilenen Üç İmparatorlar Ligi'nin gereği olarak Ağustos 1885'te Battenberg'e Doğu Rumeli ile Bulgaristan'ın birleşmemesini söyledi (Giers - Battenberg görüşmesi Franzensbad)
- 17-18 Eylül 1885'te bir darbe ile Bulgar milisleri yönetimi devirdi ve Bulgaristan'la birleşme kararını açıkladı.

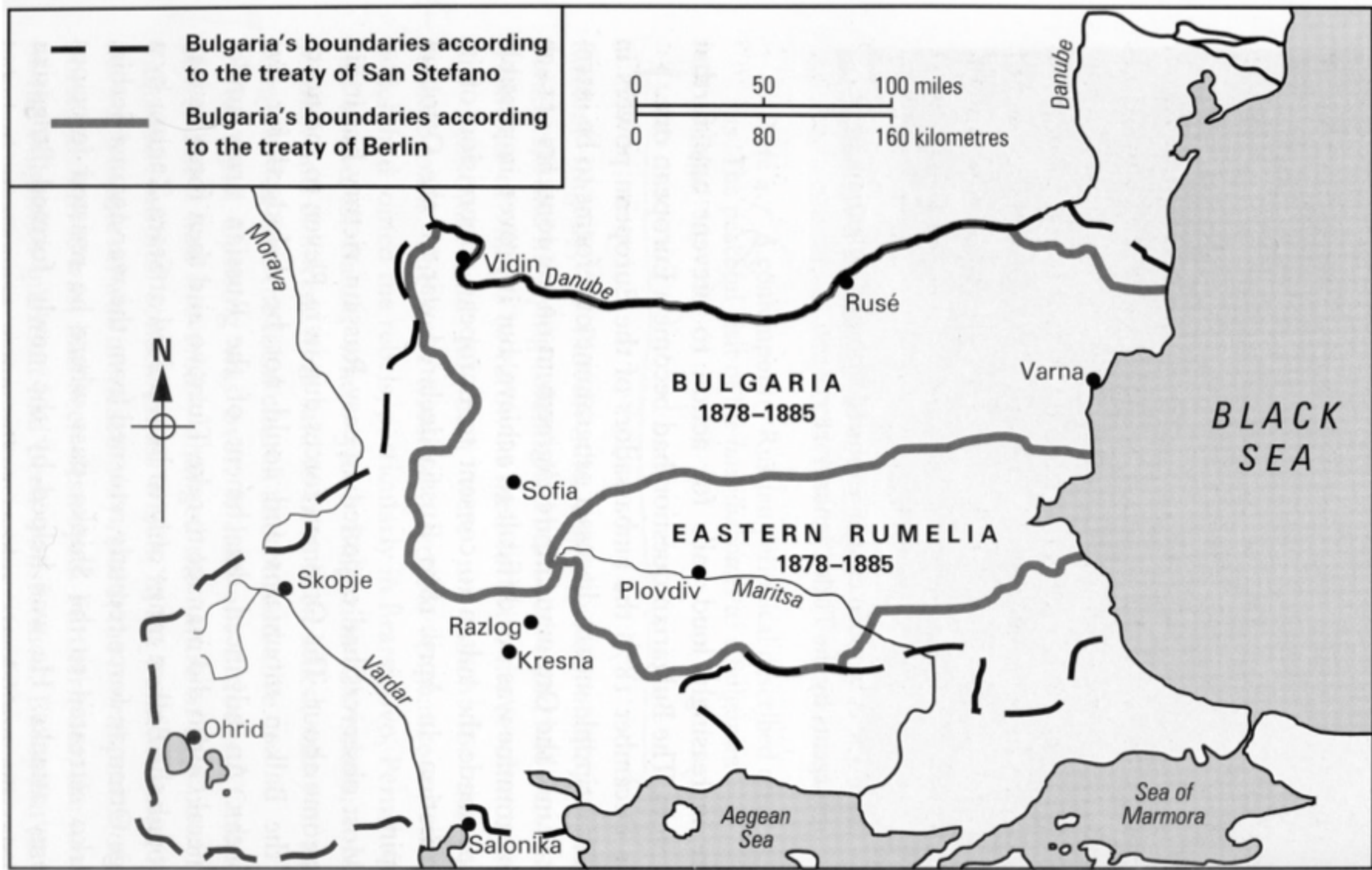
- Battenberg birleşmeyi onayladı. Rusya ile ilişkileri tamamen koptu.
- Rusya tüm resmi görevlilerini, subaylar dahil olmak üzere Bulgaristan'dan çekti. Bulgar ordusunda yüzbaşından yüksek rütbeli subay kalmadı.
- Kasım 1885'te İstanbul Konferansı büyük güçler ve Osmanlı devletinin arasında konuyu müzakereye açtı.

- Konferans sürerken 13 Kasım 1885 Sırbistan Bulgaristan'a saldırdı.
- Sırp ordusu Sofya'nın hemen batısında Slivnitsa'da yenildi. Bulgar ordusu Sırbistan'da ilerlemeye başladı.
- Avusturya, Bulgaristan'ı uyardı ve savaşı durdurdu. 3 mart 1886 ateşkes antlaşması.
- Nisan 1886'da büyük güçler ve Osmanlı Devleti Bulgaristan Prensi'nin aynı zamanda Doğu Rumeli genel valisi olmasını kabul etti.

Prens Alexandre Battenberg'in İttihat Beyannamesi ve Doğu Rumeli'nin Bulgaristan'a İlhâkı

*Prince Alexander Battenberg's Unity Declaration And the Unity of Eastern Rumelia to
Bulgaria*

Emine Őam*

Figure 3: Bulgaria, according to the treaties of San Stefano and Berlin.⁴⁰³

- 9 - 22 Ağustos 1886 Rus yanlısı subaylar darbesi ve Battenberg'in kaçırılıp Romanya'ya götürülmesi.
- Meclis başkanı Stambolov'un karşı darbesi.
- Battenberg Bulgaristan'a geri döndü. Stambolov Prens olarak kalmasını istedi. 8 Eylül 1886'da Alexander III ve Bismarck'ın itirazları üzerine çekiliyor. Yönetim fiilen Stambolov'a geçiyor.
- Stambolov Abdülhamid'e büyük Bulgaristan kurmasını ve başına geçmesini teklif ediyor.
- Çar Alexander III 1887'de Üç İmparatorlar Ligi'ni yenilemeyi reddetti ve Avusturya ile ilişkilerin gerginleşme süreci başladı.
- 1887 Rusya ile Almanya arasında Garanti Antlaşması imzalanıyor. Almanya Battenberg'in değiştirilmesini kabul etti.

- Stambolov Avusturya-Macaristan ve İngiltere'nin desteği ile bir başka Avusturya soylusunun, Ferdinand'ın 7 Temmuz 1887'de Prens olarak seçilmesini sağlıyor.
- Görevden alınıncaya kadar Bulgaristan'ın siyasi lideri konumunda. Rusya ile gergin ilişkileri söz konusu.
- Abdülhamid Rusların tepkisi ile 1896'a kadar Ferdinand'ı prens olarak tanımamıştır.
- Ferdinand 31 Mayıs 1894'te Stambolov'u görevden aldı ve bir yıl sonra Stambolov bir suikastte öldürüldü.

